

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

21.2.2024

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00230 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö 31.1.2024 (VN/3510/2024-MMM-1)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto maa- ja metsätalousministeriön ehdottamista kalastussääntöön tarvittavista muutoksista Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 16 §:n mukaisia vuotta 2024 koskevia neuvotteluja varten.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut lausuntopyynnön aineistoon koskien Tornionjoen kalastussäännön muutostarpeista vuodelle 2024 ja lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 1§ edellyttää kalastuksen järjestämistä siten, että kalastuksen tulee olla kohtuullista kalakantojen suojelun ja kestävän käytön kannalta. **SVK huomauttaa, etteivät lausunnolla olevan kalastussäännön jokisuun merialueen kalastukseen vuonna 2023 sovelletut aikarajoitukset ohjaa kaikkien Tornionjoen kalakantojen kalastusta kestäväällä tavalla.** Meritaimen on edelleen uhanalainen huolimatta taimenkannan lievistä vahvistumisesta. Tornionjoen lohen nousumäärässä tulee pitää minimimitavoitteena kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian linjausten mukaista nousumäärää, jolla tähdätään 80 % smoltituotannon tavoitteeseen.

Tornionjoen vaellussiikakanta on heikentynyt ja jokeen nousevien siikojen keskikoko on pienentynyt. Vaellussiian kaupallista kalastusta jokisuistossa on tarpeen rajoittaa nykyisestä tasosta kannan voimistamiseksi. Tornionjoen vaellussiian osalta erittäin suuri merkitys kannan vahvuuteen, kutukalojen määrään ja kokoon on koko Pohjanlahden alueen voimakkaalla verkkokalastuksella. Vaellussiian verkkokalastuksen säätelystä on tarve edelleen kasvattaa sallittuja minimisolmuvälejä nykyisestä koko merialueella.

Harjuskannan tilasta Tornionjoella on saatavissa vain vähän tutkittua tietoa. Nykytiedon mukaan harjuskanta on joen yläosilla vahva ja alaosilla mahdollisesti hieman taantunut, mutta ei vaarantunut. Harjuksen kalastuksen sääntöihin ei ole harjuskannan tilasta saatujen tietojen mukaan tarvetta tehdä

muutoksia. Harjuskantaa suojellaan Tornionjoen alueella pyyntimittasäätelyllä, syksyisellä yleisellä kalastuskiellolla ja harjuksen kevätaikaisella kuturauhoituksella.

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja siihen kuuluvan Tornionjoen kalastussäännön 11 § mukaan lohen ja taimenen ammattimaisen kalastuksen saa aloittaa merialueella kiinteillä pyydyksillä aikaisintaan 17. kesäkuuta ja viimeistään 29. kesäkuuta. Vuosina 2022 ja 2023 Tornionjokeen nousi erittäin vähäinen määrä yhden merivuoden lohia, jonka perusteella voidaan olettaa 2024 jokeen nousevan lohimäärän jäävän kahden tai useamman merivuoden ikäisten kutukalojen osalta jälleen tavoitetasoa pienemmäksi. Vuonna 2023 lohien nousumäärä jäi Luken kaikuluotauksen perusteella Tornionjoella myös kokonaisuudessaan hälyttävän alhaiselle noin 20 000 kappaleen tasolle, jonka perusteella on odotettavissa laskevaa suuntausta syksyn 2023 kudusta syntyviin poikasmääriin. Lohenkalastuksen aloittamisaikaa kiinteillä pyydyksillä jokisuun merialueella tulee siirtää lohikannan tilan ja suotuisan kehityksen turvaamiseksi vuonna 2024 mahdollisimman myöhäiseksi. Myös vaellussiian ja rauhoitetun meritaimenen kantojen heikko tila edellyttää jokisuun kalastuksen rajoittamista vuoden 2023 tasosta kiinteiden pyydysten osalta.

Lohen kaupallista kalastusta muulla Pohjanlahden merialueella ohjaaviin kansallisiin asetuksiin tehtiin muutoksia kaudelle 2017 ja ne ovat edelleen voimassa. Aiemmista säädöksistä poiketen kaupallisen kalastuksen sallittua lohen kalastusaikaa varhennettiin koskemaan myös kevätkalastusta. Keväällä tapahtuva lohen kaupallinen kalastus lisää valikoimatonta sekakantakalastusta merellä ja kohdistuu suurikokoisiin aikaisin keväällä vaeltaviin emolohiin, joilla on suuri merkitys lohikantojen lisääntymiselle. Merialueen kalastussäädökset vaikuttavat suoraan myös Tornionjoen lohikantaan.

Tornionjoen villin lohikannan poikastuotannon tavoitetason saavuttamiseksi jokisuun merialueen loheen kohdistuvan kiinteillä pyydyksillä tapahtuvan kalastuksen aloitusajaksi tulee neuvotteluissa esittää voimassa olevan kalastussäännön mukaista viimeistä mahdollista aloituspäivää 29. kesäkuuta 2024 Suomeen ja Ruotsiin. Tällä muutoksella Tornionjokeen pääsisi nousemaan enemmän kudulle tärkeitä suurikokoisia lohia, joiden määrän on havaittu vähentyneen voimakkaasti vuonna 2023.

Ruotsin vuonna 2023 tekemistä ehdotuksista kalastussääntöön ei nähdä tarpeellisiksi kolmen vavan rajoitusta venekalastukseen, eikä vapakalastuksen kauden aloituspäivän siirtoa viikkoa myöhemmäksi. Vapakalastusta on jo nykyisin säädely lohen saaliskiintiöllä yksi lohi kalastajaa kohden 24 tunnin aikana, pyyntimitoilla, sekä ajallisilla ja alueellisilla rajoituksilla.

Ruotsin esitys ahvenen, hauen ja harjuksen kalastuksen sallimisesta 15. syyskuuta alkavan yleisen kalastuskiellon aikana on kannatettavaa vapakalastuksen osalta sellaisilla alueilla, joissa siitä ei voida nähdä olevan erityistä haittaa syyskutuisten kalalajien lisääntymiselle esimerkiksi hidasvirtaisissa tai virtaamattomissa suurissa järvilaajentumissa ja joen sivulompoloissa. Vuoden 2023 kalastusta koskevassa pöytäkirjassa kohdassa 11 Kōnkämäenon hidasvirtaisilla osuuksilla on sallittua kalastaa verkoilla muita kaloja kuin lohta, taimenta ja nieriää 15.–30. syyskuuta, mutta vapakalastus on vastaavana aikana epäjohdonmukaisesti kielletty samoilla alueilla.

Spinnflugakalastuksen rajoitusten tulisi koskea Matkakoskella myös Ruotsin rantaa ruotsalaisten ja suomalaisten kalastajien tasapuolisen kohtelun toteutumiseksi. Spinnflugakalastuksen rajoitusalueilla vastaavien välineiden ja useampien koukkujen käytön rajoittaminen on kannatettavaa säännön yksiselitteisen toimivuuden kannalta.

Loheen liittyvää kalastusmatkailua ja vapakalastusta tulee tukea Tornionjoen kalastussäännön 16 § neuvotteluissa jokisuiston kaupallista lohenkalastusta aluetaloudellisesti merkittävämpänä kokonaisuutena.

TAUSTAA

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoja ja perusteltuja ehdotuksia kalastussääntöön tarvittavista muutoksista Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 16 §:n mukaisia vuotta 2024 koskevia Ruotsin kanssa käytäviä neuvotteluja varten. Lausunnoissa on mahdollista antaa ehdotuksia perusteluineen siitä, onko kalastussäännön 16 §:n mukaisesti kalastussääntöä tarpeellista mukauttaa tai siitä poiketa, ottaen huomioon kalakantojen tila. Lähtökohtana maa- ja metsätalousministeriön ehdottaa, että lähes kaikki vuonna 2023 sovelletut määräykset ylläpidetään.

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää ehdotuksia tarvittavista muutoksista etenkin sen osalta, miten kalastuskaudella 2023 havaittuun heikkoon lohen nousuun tulisi reagoida. Lisäksi pyydetään kannanottoja tarpeesta lohen, siian ja harjuksen kalastuksen rajoittamisesta nykytilanteessa, sekä Ruotsin vuonna 2023 tekemistä ehdotuksista kalastussääntöjen osalta.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Petter Nissén (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja